

Bolalar xor jamoalarini tashkil etishda innovatsion usullardan foydalanish

Sitora Samadjon qizi Saidjonova
Buxoro psixologiya va xorijiy tillar instituti

Annotatsiya: Ushbu maqolada bolalar xor jamoalarini tashkil etishda innovatsion usullar, texnologiyalar va kreativ pedagogik yondashuvlar ko‘rib chiqilgan. Bolalar musiqiy ta’limining samarali bo‘lishi uchun yangi texnologiyalardan, interaktiv ta’lim platformalaridan, multimedia yondashuvlaridan va kreativ metodlardan foydalanish zarurligi ta’kidlangan. Xor jamoalarini tashkil etishda onlayn mashg‘ulotlar, mobil ilovalar, musiqiy dasturlar va gamifikatsiya kabi innovatsion usullar bolalarga musiqani o‘rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Shuningdek, bolalarning musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishda ko‘p madaniyatli yondashuv va ustozlar bilan hamkorlikning ahamiyati yoritilgan.

Kalit so‘zlar: bolalar xor jamoalari, innovatsion usullar, texnologiya, interaktiv ta’lim, multimedia, gamifikatsiya, mobil ilovalar, musiqiy dasturlar, pedagogika, improvizatsiya, ko‘p madaniyat, musiqiy ta’lim

Innovative approaches in organizing children’s choirs

Sitora Samadjon qizi Saidjonova
Bukhara Institute of Psychology and Foreign Languages

Abstract: This article discusses innovative methods, technologies, and creative pedagogical approaches in organizing children’s choirs. It emphasizes the necessity of using new technologies, interactive learning platforms, multimedia approaches, and creative methods for the effective music education of children. Innovative methods such as online lessons, mobile applications, music software, and gamification make the process of learning music more interesting and effective for children. The article also highlights the importance of a multicultural approach and collaboration with teachers in developing children’s musical abilities.

Keywords: children’s choirs, innovative methods, technology, interactive learning, multimedia, gamification, mobile applications, music software, pedagogy, improvisation, multiculturalism, music education

Bolalar xor jamoalarini tashkil etish - bu nafaqat musiqiy va vokal qobiliyatlarni rivojlantirish, balki bolalarga jamoa ruhini, hamkorlik va o‘zaro hurmatni o‘rgatish

jarayonidir. Bu jarayonning muvaffaqiyatli bo'lishi uchun an'anaviy usullarga qo'shimcha ravishda innovatsion yondashuvlar, yangi texnologiyalar va kreativ metodlar qo'llanilishi zarur. Ushbu maqolada, bolalar xor jamoalarini tashkil etishda foydalaniladigan innovatsion usullarni ko'rib chiqamiz.

1. Texnologiyaning xordagi roli. Yangi texnologiyalar musiqani yaratish va ta'lim berish jarayonini tubdan o'zgartirib yubordi. Bolalar xor jamoalarida zamonaviy texnologiyalarni, masalan, raqamli musiqiy dasturlar va mobil ilovalarni qo'llash, musiqiy ishlanmalarni o'rgatish va amaliyotlarni bajarishda samarali vositaga aylanishi mumkin.

- Musiqiy dasturlar: GarageBand, Ableton Live, FL Studio kabi musiqiy dasturlar orqali bolalar musiqa yaratish va ovozlarni to'plash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu dasturlar nafaqat musiqiy asarlarni yaratishda, balki ijro etish jarayonida ham xor a'zolarining o'zaro muvofiqligini ta'minlaydi.

- Mobil ilovalar: Xor guruhlar uchun ovoqli va musiqiy mashqlarni mobil ilovalar orqali o'rgatish hamda vokal va ritmga oid mashqlarni onlayn ravishda bajarish imkoniyatlarini yaratadi. Masalan, "Simply Piano" yoki "Yousician" ilovalari bolalar uchun musiqa o'rganishni qiziqarli va samarali qiladi.

2. Interaktiv ta'lim platformalaridan foydalanish. Xor jamoalarini tashkil etishda bolalar bilan interaktiv aloqani o'rnatish juda muhim. Yangi onlayn ta'lim platformalari bolalar uchun o'z-o'zini o'rganish va mashqlarni bajarish jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi.

- Onlayn mashg'ulotlar: Onlayn video darslar, musiqiy o'yinlar va interaktiv mashqlar orqali bolalar o'zlari uchun qulay bo'lgan vaqtda darslarga qatnashishlari mumkin. Bu xususan, katta guruhlar bilan ishlashda samarali bo'ladi, chunki bolalar orasida individual yondashuvni amalga oshirish osonlashadi.

- Gamifikatsiya: O'yinlar va musiqiy viktorinalar orqali bolalarni ta'limga jalb qilish innovatsion yondashuvlardan biridir. Masalan, ovozlarni to'g'ri chiqarish yoki ritmni sezish bo'yicha o'yinlar bolalarning e'tiborini qaratishda va ularning ijro qobiliyatlarini rivojlantirishda yordam beradi.

3. Multimedia yondashuvlari. Bolalar uchun xor musiqasini o'rgatishda multimedia vositalaridan foydalanish, mashqlarni yanada qiziqarli va samarali qiladi. Musiqa video darslari, virtual musiqiy sayohatlar, va interaktiv taqdimotlar bolalar uchun yangi bilim va qobiliyatlarni o'zlashtirishga yordam beradi.

- Video darslar: Mashhurlar va musiqiy pedagoglar tomonidan tayyorlangan video darslar bolalarga xor ijrosining asosiy texnikalarini tushuntirishda foydali bo'lishi mumkin. Videolar orqali bolalar xorlarga qanday qo'shilish, ovozlarni qanday tarbiyalash va musiqiy asarlarni qanday ifodalashni o'rganadilar.

- Virtual musiqiy sayohatlar: Virtual musiqiy sayohatlar yordamida bolalar turli madaniyatlarni o'rganishlari va xor musiqasining tarixiy taraqqiyotini ko'rishlari

mumkin. Bu bolalarga musiqa orqali boshqa xalqlarning madaniyatini o'rganish imkonini beradi.

4. Kreativ metodlar va pedagogik yondashuvlar. Bolalar uchun xor jamoalarini tashkil etishda pedagoglarning kreativ yondashuvlari ham muhim ahamiyatga ega. An'anaviy musiqiy ta'lim usullariga yangicha qarashlar va metodlarni qo'shish xorning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

- Improvizatsiya: Bolalarni improvizatsiyaga jalb qilish, ularning ijro qobiliyatlarini va musiqiy eshitishlarini rivojlantirishda samarali bo'ladi. Improvizatsiya orqali bolalar musiqa yaratish va o'z fikrlarini musiqiy shaklda ifodalashni o'rganadilar.

- Yaratilish jarayoniga jalb qilish: Xor ijrosidan tashqari, bolalar musiqa yaratishda ham faol qatnashishlari kerak. Musiqiy asarlar yaratish, yozish va arrangirovka qilish kabi kreativ jarayonlarga bolalarni jalb qilish ularning musiqaga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

5. Ko'p madaniyatli Yondashuv

Xor jamoalarida ko'p madaniyatli yondashuv bolalarni turli millat va madaniyatlarni o'rganishga jalb qiladi. Bu metod xor musiqasining xilma-xilligini, uning tarixini va rivojlanishini bolalarga tushuntirishda yordam beradi.

- Ko'p madaniyatli repertuar: Xor dasturlarini tayyorlashda turli mamlakatlarning musiqalarini va uslublarini qo'shish bolalar uchun yangi tajriba bo'ladi. Masalan, xor a'zolariga turli tillarda qo'shiqlar aytishni o'rgatish ularning madaniy bilimlarini kengaytiradi va turli musiqiy shakllarni tushunishga yordam beradi.

- Xalq musiqasi va zamonaviy musiqani uyg'unlashtirish: Xor dasturlariga xalq musiqasi va zamonaviy uslublarni qo'shish orqali bolalar musiqaning turli janrlarini o'rganadilar. Bu ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradi va musiqiy g'oyalarni yanada kengroq qabul qilishlariga yordam beradi.

6. Yoshlar uchun masterklasslar va ustozlar bilan hamkorlik. Yosh xor a'zolarini malakali musiqiy pedagoglar va mashhur xor ijrochilari bilan tanishtirish, ularning qobiliyatlarini yanada rivojlantirish uchun muhim usullardan biridir. Masterklasslar va ustozlar bilan aloqalar bolalar uchun ilhom manbai bo'lishi mumkin.

- Ustozlar bilan ishlash: Xor jamoalarini tashkil etishda tajribali ustozlarning maslahati va yo'l-yo'riqlari bolalar uchun katta ahamiyatga ega. Ustozlar nafaqat vokal texnikalarini, balki musiqiy hissiyot va ijrochi madaniyatini ham o'rgatadilar.

Xulosa. Bolalar xor jamoalarini tashkil etishda innovatsion usullar, texnologiyalar va kreativ pedagogik yondashuvlar yangi imkoniyatlar yaratadi. Ushbu metodlar bolalar uchun musiqani yanada qiziqarli va samarali o'rgatish, ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Yangi texnologiyalar va interaktiv yondashuvlar xor jamoalarini tashkil etishning yangi usullarini yaratishda, musiqiy ta'limni zamonaviylashtirishda muhim rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. К.Б. Холиков. Диезли мажор ва минор тоналлигини аниқлашнинг оптимал усуллари. *Science and Education* 3 (9), 416-421.
2. К.Б. Холиков. Бемолли мажор ва минор тоналлигини аниқлашнинг оптимал усуллари ва креативлиги. *Science and Education* 3 (10), 533-539.
3. К.Б. Холиков. Теоретические основы определения механических свойств музыкальных и шумовых звуков при динамических воздействиях.. *Scientific progress* 2.
4. К.Б. Холиков. Место творческой составляющей личности преподавателя музыки и её роль в обучении детей общеобразовательной школе. *Science and Education* 3 (8), 145-150.
5. KB Kholikov. Harmony to voice exercise their role in the regulation of muscular activity in vocal music. *Scopus, musical education.*, 705-709.
6. KB Kholikov. The content of a music lesson in a comprehensive school. *Web of Science Magazine*, 1052-1059.
7. KB Kholikov. Polyphonic forms of music based on traditional organizational principles. *Web of Science Magazine*, 375-379.
8. KB Kholikov. signs. The main elements of music, their formative action. *Melody. Theme. Web of Science* 2, 720-728.
9. KB Kholikov. The role of theory and application of information systems in the field of theory, harmony and polyphony of music. *musical education - Web of Science*, 1044-1051.
10. К.Б. Холиков. Область применения фугированных форм. Тройные и четверные фуги. Фугетта и Фугато. *Scientific progress*, 2.
11. К.Б. Холиков. Форма музыки, приводящие к структурной, драматургической и семантической многовариантности произведения. *Журнал Scientific progress* 2 (№ 4), 955-960.
12. К.Б. Холиков. Проблематика музыкальной эстетики как фактическая сторона повествования. *Science and Education* 3 (5), 1556-1561.
13. К.Б. Холиков. Проблема бытия традиционной музыки Узбекистана. *Science and Education* 3 (5), 1570-1576.
14. К.Б. Холиков. Отличие музыкальной культуры от музыкального искусства в контексте эстетика. *Science and Education* 3 (5), 1562-1569.
15. К.Б. Холиков. Пение по нотам с сопровождением и без него по классу сольфеджио в высших учебных заведениях. *Science and Education* 3 (5), 1326-1331.
16. К.Б. Холиков. *Musical pedagogy and psychology. Bulletin of science and education.* 99 (21-2), 58-61.

17. К.Б. Холиков. Значение эстетического образования и воспитания в общеобразовательной школе. *Science and Education* 3 (5), 1549-1555.
18. К.Б. Холиков. Эстетическое воспитание молодёжи школьного возраста в сфере музыки. *Science and Education* 3 (5), 1542-1548.
19. К.Б. Холиков. Methods of musical education through education in universities. *musical education - Web of Science* 3 (66), 57-60.
20. К.Б. Холиков. Роль педагогических принципов метода моделирования, синтеза знаний при моделировании музыкальных систем. *Science and Education* 3 (3), 1032-1037.
21. К.Б. Холиков. Музыка как релаксатор в работе мозга и ракурс ресурсов для решения музыкальных задач. *Science and Education*. 3 (3), 1026-1031.
22. К.Б. Холиков. Музыкальное образование и имитационное моделирование процесса обучения музыки. *Science and Education* 3 (3), 1020-1025.
23. К.Б. Холиков. Теоретические особенности формирования музыкальных представлений у детей школьного возраста. *Scientific progress* 2 (4), 96-101.
24. К.Б. Холиков. Необходимые знание в области проектирования обучения музыкальной культуры Узбекистана. *Scientific progress* 2 (6), 952-957.
25. К.Б. Холиков. Некоторые методические трудности, возникающие при написании общего решения диктанта по предмету сольфеджио. *Scientific progress*. 2 (№3), pp. 734-742.
26. К.Б. Холиков. К вопросу вокальной музыке об адресате поэтического дискурса хора. *Scientific progress*. 2 (№ 3), pp. 1087-1093.
27. К.Б. Холиков. Роль электронного учебно-методического комплекса в оптимизации музыкального обучение в общеобразовательной школе. *Scientific progress* 2 (4), 114-118.
28. К.Б. Холиков. Модульная музыкальная образовательная технология как важный фактор развития учебного процесса по теории музыки. *Scientific progress* 2 (4), 370-374.
29. К.Б. Холиков. Вокал, вокалист, вокализ. Ария, ариозо и ариетта. *Science and Education* 3 (2), 1188-1194.
30. К.Б. Холиков. Характерная черта голоса у детей, певческая деятельность. *Science and Education* 3 (2), 1195-1200.